

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ผู้วิจัย นางนันทน์ภัส ปภินวัช

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

ปีที่วิจัย ปีพ.ศ. 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 4) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งตามขั้นตอนของการวิจัย และวิธีวิจัยดังนี้ **ขั้นที่ 1** การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 30 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ประธานกลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษา 15 คน ครูวิชาการประจำกลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษา 15 คน การวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 197 คน จากครูผู้สอนในโรงเรียนประธานกลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษา จำนวน 15 โรงเรียน **ขั้นที่ 2** การสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน กลุ่มเป้าหมายที่ทำการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศแบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เป็นผู้มีประสบการณ์ในการนิเทศโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ในเขตตรวจราชการที่ 14 จำนวน 14 ท่าน **ขั้นที่ 3** การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 กลุ่มเป้าหมายคือ บุคลากรในโรงเรียนบ้านหนองโนวิทยา ศูนย์เครือข่ายเมืองพระธาตุเรือรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา

จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน **ขั้นที่ 4** การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 212 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน ครูผู้สอนจำนวน 197 คน ซึ่งอยู่ในโรงเรียนเดียวกันทั้งหมด **เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล** ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม 2) แบบบันทึกการจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ 3) แบบตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้ และความสอดคล้องของร่างรูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา 4) แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา 6) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง **วิเคราะห์ข้อมูล** ดังนี้ ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาตามจุดมุ่งหมายและกรอบแนวคิดในการพัฒนาโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศเพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

1.1 สภาพปัจจุบันการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ก่อนพัฒนาตามรูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 บทสรุปจากการดำเนินการศึกษาวิเคราะห์สภาพเพื่อประเมินปัญหาและความต้องการที่แท้จริง (Need Assessment) ในการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า การที่จะส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ให้ได้ผลนั้น ปัจจัยและองค์ประกอบที่สำคัญคือ ประสิทธิภาพของการจัดสภาพแวดล้อม การบริหารจัดการที่มีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา การออกแบบการจัดกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรมของครู การประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเทคนิควิธีการนิเทศของศึกษานิเทศก์

1.3 บทสรุปจากการดำเนินการศึกษาวิเคราะห์สภาพเพื่อประเมินปัญหาและความต้องการที่แท้จริง (Need Assessment) ในการนิเทศเพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยครูผู้สอน สรุปได้ว่า การที่จะส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนให้ได้ผลนั้น ปัจจัยและองค์ประกอบที่สำคัญคือ ประสิทธิภาพของการจัดสภาพแวดล้อม การบริหาร

จัดการที่มีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา การออกแบบการจัดกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมของครู การนำแนวทางศาสตร์พระราชา ในมิติของ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” สู่การปฏิบัติ การประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเทคนิควิธีการนิเทศของศึกษานิเทศก์

2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

2.1 ผลการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเห็นว่า รูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็นโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูง คือตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1) กระบวนการพัฒนา (Development : 6 D) 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สร้างการรับรู้และการยอมรับ 2) พร้อมสรรพด้วยครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ 3) กำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 4) พากเพียรปฏิบัติตามคุณธรรมอัตลักษณ์ 5) สร้างความตระหนักในการเปลี่ยนแปลง 6) ร่วมแรงด้วยกลไกขับเคลื่อนคุณธรรม

2) กลยุทธ์การนิเทศ (Strategy : 6 S) 6 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) สร้างความตระหนักร่วม 2) รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน 3) ครูพากเพียรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม 4) น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การดำเนินการ 5) ร่วมกันพัฒนางานสู่เป้าหมาย และ 6) ขยายผลความสำเร็จ

3) ยุทธวิธีการมีส่วนร่วม (Participation : 6 P) 6 วิธีการ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารความรู้ 2) พัฒนาครูด้วยการอบรมสัมมนา 3) เพิ่มคุณค่าโดยใช้สื่อ ICT 4) ใช้เครือข่าย PLC ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 5) สรุปรายงาน ขยายผลการพัฒนา และ 6) พาชุมชนชื่นชมผลงาน และ

4) วิจัยปฏิบัติการนิเทศ (Action Research : 4 steps) 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน (P) 2) ขั้นปฏิบัติ (A) 3) ขั้นสังเกตและประเมินผล (O) และ 4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (R)

2.2 ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบ เกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ของรูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 สำหรับผู้มีประสบการณ์ โดยเป็นศึกษานิเทศก์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ให้ปฏิบัติหน้าที่ทีมเคลื่อนที่เร็ว (Roving Team: RT) พบว่า ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ของรูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ (Roving Team) อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า

3.1 สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามรูปแบบการนิเทศแบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ก่อนพัฒนาตามรูปแบบ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก หลังพัฒนาตามรูปแบบการนิเทศ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบรูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า

4.1 ผลการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 หลังพัฒนาตามรูปแบบรูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

4.2 ผลการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ด้านคุณธรรมที่คาดหวังของนักเรียน หลังการพัฒนาตามรูปแบบการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 หลังการพัฒนาตามรูปแบบการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการนิเทศ แบบ 6 DSP & 4 steps Model เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางศาสตร์พระราชา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น มีส่วนช่วยให้ผู้บริหารและครูผู้สอน ได้พัฒนาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่องและส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของนักเรียน